

Nieuwsbrief OR Updates - Nummer 17, 2013

Nummer 17, 2013

Redactie: prof. mr. E.C.H.J. Lokin, mr. drs. K.H. Boonzaaijer en mr. E.H. Leemreis.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2013:BZ8546](#) 23-04-2013

Rosbeek q.q./bestuurders FSM Europe

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2013:BZ8561](#) 23-04-2013

Frieslandbank / geïntimeerden

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2013:BZ8130](#) 16-04-2013

AABO c.s./ Feitelijk bestuurder T&K

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ8571](#) 26-02-2013

Nacoquodoca c.s./X c.s.

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2013:BZ8656](#) 24-04-2013

Van Oord/Spikerboor c.s.

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2013:BZ8479](#) 17-04-2013

X / Refill Plus C.V.

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2013:BZ8347](#) 17-04-2013

X/curator en Duymel Assurantiën 's-Gravenhage

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2013:BZ8590](#) 17-04-2013

Stichting Gedupeerden Mirzon

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2013:BZ8352](#) 11-04-2013

CWN / X en Y

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ8897](#) 10-04-2013

Rabobank / X

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2011:BZ8327](#) 30-11-2011

GMAC Nederland

RECHTSPRAAK

Van Oord/Spikerboor c.s.

Selectieve betaling (betalingsonwil) van crediteuren; ongelijke behandeling van crediteuren is in beginsel onrechtmatig bij voorzienbaarheid van daadwerkelijke benadeling, tenzij deze handelwijze door bijzondere omstandigheden kan worden gerechtvaardigd. In het onderhavige geval is bij de beoordeling van deze bijzondere omstandigheden de rangorde van de vennootschapscrediteuren van belang. Beklamel-norm; een bestuurder handelt onrechtmatig indien hij op het moment dat hij namens de vennootschap een overeenkomst sluit wist of redelijkerwijze behoorde te weten dat zijn vennootschap de transactie niet kan nakomen en geen verhaal zal bieden voor de ten gevolge van de wanprestatie te lijden schade

Van Oord Handel en Transport B.V. (hierna: Van Oord) heeft in opdracht van Granet Grondstoffen B.V. (hierna: Granet) als onderaannemer werkzaamheden uitgevoerd, waarvoor zij facturen aan Granet heeft verzonden. Enig aandeelhouder van Granet is Spikerboor Beheer B.V. (hierna: Spikerboor). Gedaagden sub 11 t/m 16 zijn middels diverse (beheers)maatschappijen middellijk bestuurder van Spikerboor. Granet heeft de facturen van Van Oord, ondanks toezeggingen van haar bestuurders daartoe, voor een groot gedeelte onbetaald gelaten. In kort geding is Granet veroordeeld tot betaling van € 350.000. Granet heeft echter niet aan deze veroordeling voldaan.

Ten behoeve van haar ondernemingsactiviteiten en die van haar dochtervennootschappen heeft Spikerboor c.s. diverse pand- en hypotheekrechten ten behoeve van de Rabobank gevestigd.

In de onderhavige procedure vordert Van Oord om Spikerboor c.s. hoofdelijk te veroordelen tot betaling van door haar geleden schade van € 441.380,34. Aan deze vordering legt Van Oord ten grondslag dat Spikerboor c.s. selectieve betalingen hebben gedaan door slechts aan

hunzelf, de Rabobank en aan bevriende relaties/crediteuren betalingen te verrichten en hun vermogen niet hebben aangewend om de vordering van Van Oord te voldoen. Deze selectieve betalingen zijn volgens Van Oord onrechtmatig omdat Spikerboor c.s. wist of behoorden te begrijpen dat zij met de selectieve betalingen niet meer aan haar verplichtingen jegens Van Oord konden voldoen. Ook verwijt Van Oord dat er betalingstoezeggingen zijn gedaan die niet zijn nagekomen. Spikerboor c.s. betwist dat er sprake is van selectieve betalingen en dat de bestuurders van Granet een persoonlijk verwijt is te maken.

De rechtbank stelt voorop dat een bestuurder in beginsel vrij is om een eigen afweging te maken en te bepalen welke schuldeisers zullen worden voldaan. Willen de bestuurders persoonlijk aansprakelijk worden gesteld, dan moet hen een persoonlijk verwijt kunnen worden gemaakt, zoals het geval kan zijn bij betalingsonwil. Van Oord dient hiervoor te stellen en te bewijzen dat Spikerboor c.s. als (middellijk) bestuurder heeft bewerkstelligd of toegelaten dat de vennootschap haar wettelijke of contractuele verplichtingen niet nakomt en er sprake is van een geobjectiveerde wetenschap van daadwerkelijke benadeling van een crediteur als gevolg van zijn handelwijze. Volgens de rechtbank is geen sprake van een situatie waarin de bestuurders om principiële redenen consequent hebben verhinderd dat de vennootschap tot betaling van een bepaalde crediteur overging. Van Oord heeft hierin niet aan haar stelplicht voldaan.

Met betrekking tot diverse toezeggingen tot betaling begrijpt de rechtbank dat Van Oord de bestuurders persoonlijk aansprakelijk stelt voor de wanprestatie van Granet. Hierbij handelt de bestuurder onrechtmatig indien hij op het moment dat hij namens de vennootschap een overeenkomst sluit, wist of redelijkerwijze behoorde te weten dat zijn vennootschap de transactie niet kan nakomen en geen verhaal zal bieden voor de ten gevolge van de wanprestatie te lijden schade. Van Oord heeft deze stelling niet voldoende onderbouwd. De enkele omstandigheid dat de betalingstoezegging niet is nagekomen is onvoldoende om tot een persoonlijk verwijt aan de bestuurders te komen.

Volgens de rechtbank is ongelijke behandeling van crediteuren in beginsel onrechtmatig bij voorzienbaarheid van daadwerkelijke benadeling, tenzij deze handelwijze door bijzondere omstandigheden kan worden gerechtvaardigd, waarbij de rangorde van de vennootschapscrediteuren van belang is. Gelet op de pand- en hypotheekrechten die ten behoeve van de Rabobank waren gevestigd, was de Rabobank preferent crediteur en was er geen sprake van in gelijke omstandigheden verkerende crediteuren. Spikerboor c.s. kan geen persoonlijk verwijt worden gemaakt van het feit dat betaling aan Van Oord is uitgebleven. Bij het vestigen van de zekerheden was Van Oord nog geen crediteur.

Alle vorderingen van Van Oord worden afgewezen.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 24-04-2013

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2013:BZ8656

Zaaknummer: 117378 / HA ZA 12-16

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Frieslandbank / geïntimeerden

In casu staat de zorgplicht van bank in vermogensadviesrelatie centraal. Het hof overweegt dat de vraag of de bank een advies heeft gegeven dat een redelijk bekwaam en redelijk handelend beleggingsadviseur niet had mogen geven, beoordeeld dient te worden naar de gangbare inzichten ten tijde van het advies. De vraag die beantwoord dient te worden is of de koersdaling die zich na 2004 heeft voorgedaan voor de bank ten tijde van haar advies voorzienbaar was dan wel of de bank met het risico van een dergelijke koersdaling destijds bij haar advisering redelijkerwijs rekening diende te houden. Het advies om in deze obligaties te beleggen kon in de omstandigheden van dit geval door een redelijk bekwaam en redelijk handelend beleggingsadviseur gegeven worden

Geïntimeerden (hierna ook: 'de beleggers') investeren op advies van appellante (hierna: 'de bank') een aanzienlijk bedrag aan spaargeld in een obligatiepakket.

De koersontwikkeling valt tegen. Na een aantal jaren moeten de obligaties voor een aanzienlijk lagere prijs worden verkocht.

De beleggers betrekken de bank in rechte op de grondslag dat de tussen partijen gesloten overeenkomsten inzake de aankoop van de obligaties op grond van dwaling als bedoeld in artikel 6:228 BW tot stand zijn gekomen en dienen te worden vernietigd, althans (subsidiair) dat de bank heeft gehandeld in strijd met de op haar rustende zorgplicht en schadeplichtig is.

De rechtbank komt tot het oordeel dat de bank kan worden verweten dat haar adviseur een advies heeft gegeven dat in redelijkheid niet gegeven had mogen worden nu dat advies niet in overeenstemming was met het risicoprofiel en de liquiditeitseisen ter zake van de gelden waarop het advies betrekking had. Dat betreft een toerekenbare tekortkoming en derhalve schending van een contractuele verplichting, zodat de bank wordt veroordeeld tot betaling van

schade.

De bank werpt 14 grieven op en vordert kort gezegd dat de vorderingen van geïntimeerden alsnog worden afgewezen.

Het hof stelt voorop dat de aard van de contractuele relatie van partijen van invloed is op de omvang van de zorgplicht van de bank. Tussen partijen is in confesso dat tussen hen sprake was van een vermogensadviesrelatie en niet van vermogensbeheer. Dat betekent dat geïntimeerden in beginsel zelf verantwoordelijk waren voor de samenstelling van hun effectenportefeuille en de verrichte effectentransacties. De taak van de bank bestond uit het uitvoeren van orders en het geven van advies. Beoordeeld dient te worden of het door de bank gegeven advies toentertijd door een redelijk bekwaam en redelijk handelend beleggingsadviseur gegeven had mogen worden. In dat verband dient in aanmerking te worden genomen dat volgens vaste jurisprudentie (laatstelijk Hoge Raad 8 februari 2012 LJN BY4600 en LJN BX7846) op de bank als professionele en bij uitstek deskundige dienstverlener een bijzondere zorgplicht rust bij beleggingsadviesrelaties met particuliere beleggers. Die zorgplicht behelst onder meer dat de bank vooraf naar behoren onderzoek moet doen naar de financiële mogelijkheden, deskundigheid en doelstellingen van de cliënt en dat zij hem dient te waarschuwen voor eventuele risico's die aan een voorgenomen of toegepaste beleggingsvorm zijn verbonden, alsook voor het feit dat een door hem voorgenomen of toegepaste beleggingsstrategie niet past bij zijn financiële mogelijkheden of doelstellingen, zijn risicobereidheid of zijn deskundigheid. Deze plicht strekt mede ter bescherming van de cliënt tegen het gevaar van een gebrek aan kunde en inzicht of van eigen lichtvaardigheid en geldt bij uitstek als de cliënt handelt in opties.

Het feitenonderzoek spitst zich voorts vooral toe op de vraag of de bank ten tijde van het advies de negatieve koersontwikkeling had moeten voorzien: had de bank – mede gelet op de toen beschikbare alternatieven – in redelijkheid tot het advies kunnen komen, of is sprake van een gebrekkig advies?

Het hof stelt vast dat het advies, met de kennis van toen, niet als gebrekkig kan worden aangemerkt, waardoor de bank aan zijn zorgplicht jegens de beleggers heeft voldaan.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 23-04-2013

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2013:BZ8561

Zaaknummer: 200.095.930/01

Wetsartikelen: 6:162

RECHTSPRAAK

Rosbeek q.q./bestuurders FSM Europe

Bestuurdersaansprakelijkheid ex artikel 2:248 BW. Handelen in strijd met artikel 2:10 BW en artikel 2:207c (oud) BW. Vorderingen worden door het hof afgewezen

De drie geïntimeerden waren via hun persoonlijke holdings bestuurder van Micro Precision Etching Holding B.V. (MPE). MPE heeft via een managementbuy-out 100% van de aandelen in FSM Europe B.V. (FSM) in handen gekregen. In 2005 is FSM in staat van faillissement verklaard en is mr. Rosbeek benoemd tot curator. De curator heeft in eerste aanleg een verklaring voor recht gevorderd inhoudende dat de bestuurders hoofdelijk aansprakelijk zijn uit hoofde van bestuurdersaansprakelijkheid ex artikel 2:248 BW en hoofdelijke veroordeling tot betaling van het faillissementstekort. Aan de vorderingen heeft de curator ten grondslag gelegd dat de bestuurders van FSM niet hebben voldaan aan de verplichtingen uit artikel 2:10 BW (boekhoudplicht) en dat de bestuurders hebben gehandeld in strijd met artikel 2:207c (oud) BW (verboden steunhandeling).

De rechtbank heeft de vorderingen van de curator afgewezen. In hoger beroep heeft de curator de vordering aldus gewijzigd dat hij tevens vordert dat de bestuurders hoofdelijk worden veroordeeld tot betaling van een bedrag op de grondslag dat de schending van artikel 2:207c (oud) BW tevens een onrechtmatige daad oplevert van de bestuurders in hun hoedanigheid van indirect aandeelhouder en feitelijk beleidsbepaler jegens de gezamenlijke crediteuren van FSM.

Het hof oordeelt als volgt. Vooropgesteld dient te worden dat de wet geen specifieke eisen stelt aan de wijze waarop de boekhouding moet worden ingericht. De in artikel 2:10 BW opgenomen eis dat het bestuur verplicht is van de vermogenstoestand van de rechtspersoon en van alles betreffende de werkzaamheden van de rechtspersoon op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen van de rechtspersoon kunnen worden gekend, moet blijkens de jurisprudentie aldus worden begrepen dat daaraan is voldaan indien de boekhouding van een zodanig niveau is dat men

snel inzicht kan krijgen in de debiteuren- en crediteurenpositie op enig moment en deze posities en de stand van de liquiditeiten, gezien de aard en omvang van de onderneming, een redelijk inzicht geven in de vermogenspositie (HR 11 juni 1993, NJ 1993, 713). De curator stelt dat de administratie op een aantal punten incompleet en/of inconsistent was en dat daardoor de boekhoudplicht van artikel 2:10 BW is geschonden. Het hof is van oordeel dat de door de curator beweerde administratieve gebreken, afzonderlijk noch in onderlinge samenhang bezien, geen schending opleveren van de in artikel 2:10 BW neergelegde boekhoudplicht, althans dat de curator zulks onvoldoende heeft onderbouwd. De eerste grief faalt. De tweede grief richt zich tegen het oordeel van de rechtbank dat de curator niet heeft voldaan aan zijn stelplicht ten aanzien van de causaliteit tussen de beweerde schending van artikel 2:207c (oud) BW en het faillissement (art. 2:248 lid 1 BW). Het hof oordeelt dat ondanks het feit dat artikel 2:207c BW is vervallen en de beweerde schending van artikel 2:207c (oud) BW als zodanig niet meer als grondslag kan dienen voor de gestelde bestuurdersaansprakelijkheid op grond van de artikelen 2:248 BW en 6:162 BW, zulks onverlet laat dat een handeling van het bestuur die de belangen van de onderneming heeft geschaad, een onbehoorlijke taakvervulling kan opleveren als bedoeld in artikel 2:9 BW althans als een onrechtmatige daad kan worden gekwalificeerd. De vragen die thans ter beantwoording voorliggen zijn of de (statutair en feitelijk) bestuurders door de wijze waarop de managementbuy-out van FSM is gefinancierd een steuntransactie hebben verricht, waardoor de belangen van FSM zijn geschaad en of zij door deze steuntransactie als bestuur hun taak onbehoorlijk hebben vervuld, althans niet de vereiste zorgvuldigheid in acht hebben genomen. Volgens het hof is niet in rechte komen vast te staan dat de bestuurders door de wijze van financiering van de managementbuy-out de belangen van FSM hebben geschaad of dat zij hun taak als bestuurder onbehoorlijk jegens FSM hebben vervuld. De grief faalt eveneens. Ook de vordering voor zover gebaseerd op onrechtmatige daad wordt afgewezen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 23-04-2013

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2013:BZ8546

Zaaknummer: HD 200.099.979

Wetsartikelen: 2:9 BW, 2:10 BW, 2:248 BW, 2:207c (oud) BW en 6:162 BW

RECHTSPRAAK

X/curator en Duymel Assurantiën 's-Gravenhage

Is het mogelijk is om een pandrecht op een assurantieportefeuille te vestigen, ofwel: is een assurantieportefeuille een vermogensrecht in de zin van artikel 3:6 BW?

De rechtbank Roermond heeft in een beslissing (rangregelingprocedure) geoordeeld dat een assurantieportefeuille als vermogensrecht is aan te merken. Daarover bestaat tussen eiseres en de curator een geschil.

Eiseres en de curator kunnen zich vinden in het voornemen van de rechtbank om de Hoge Raad de rechtsvraag voor te leggen of het mogelijk is om een pandrecht op een assurantieportefeuille te vestigen, ofwel de (voor)vraag of een assurantieportefeuille een vermogensrecht is in de zin van artikel 3:6 BW.

Met het stellen van deze rechtsvraag aan de Hoge Raad beoogt de rechtbank te voorkomen dat een reeks van (zich mogelijk tegensprekende) uitspraken van lagere rechters ontstaat.

De rechtbank stelt ambtshalve de Hoge Raad de volgende rechtsvraag ter beantwoording, bij wijze van prejudiciële beslissing: is het mogelijk is om een pandrecht op een assurantieportefeuille te vestigen, ofwel: is een assurantieportefeuille een vermogensrecht in de zin van artikel 3:6 BW?

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 17-04-2013

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2013:BZ8347

Zaaknummer: C/11/98877 / HA ZA 12-2163

Wetsartikelen: 3:6 BW

RECHTSPRAAK

Stichting Gedupeerden Mirzon

Toerekenbaar tekortschieten. Onrechtmatig handelen

Eindvonnis na meerdere tussenvonnissen (LJN BT 6370, BV7039, BY7819) in geschil tussen gedupeerde leninggevers en vijf Roemeense rechtspersonen en hun (oud-) bestuurder. De leninggevers – rechtsvoorgangers van Stichting Gedupeerden Mirzon (hierna: SGM) – hebben bedragen van leningen geïnvesteerd in projecten in Roemenië en vervolgens noch rente noch aflossing ontvangen.

De rechtbank oordeelt als volgt. Naar het oordeel van de rechtbank kan de redenering van SGM dat ten gevolge van het toerekenbare tekortschieten van de vennootschappen en het onrechtmatig handelen van X de door haar gestelde schade is geleden, worden gevolgd. Kort samengevat is de situatie aldus, dat de leninggevers – rechtsvoorgangers van SGM – de bedragen van de leningen hebben geïnvesteerd en vervolgens noch rente noch aflossing hebben ontvangen. De schade uit het tekortschieten van de onderscheiden vennootschappen bestaat daarom voor ieder van hen in het geïnvesteerde bedrag met daarover rente vanaf de datum waarop dit beschikbaar is gesteld, eventueel met aftrek van een later (terug)betaald bedrag. De schade uit de onrechtmatige daden van X zoals omschreven bestaat uit de investeringen, dus de geleende bedragen met daarover de wettelijke rente vanaf de datum van het beschikbaar stellen van de uitgeleende bedragen, zo nodig met verrekening van een terugbetaald bedrag.

De rechtbank verklaart voor recht dat Mirzon Invest, Mirzon Intermediar, Mirzon Imobiliare, Salvador en Mirzon Proiect toerekenbaar zijn tekortgeschoten in de nakoming van hun verplichtingen jegens de achterban van SGM en dat X jegens die achterban onrechtmatig heeft gehandeld en veroordeelt Mirzon c.s. en X tot terugbetaling.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 17-04-2013

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2013:BZ8590

Zaaknummer: 208850

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

X / Refill Plus C.V.

De zaak ziet op de (al dan niet aanwezige) hoofdelijke aansprakelijkheid van een uitgetreden vennoot van een commanditaire vennootschap (CV) voor een uitgebleven huurschuld in de periode waarin de vennoot als beherend vennoot optrad. De zaak gaat in op de positie van de commanditaire vennoot ten opzichte van de beherende vennoot van een CV. Bij twee of meer beherende vennoten is de CV in beginsel een variant van de vennootschap onder firma. In onderhavig geval brengen de omstandigheden hoofdelijke aansprakelijkheid van de uitgetreden vennoot met zich mee

Op 18 februari 2005 zijn Rijnvoorde Vastgoed B.V. als verhuurder en mevrouw Y als huurder een huurovereenkomst aangegaan met betrekking tot de huur van bedrijfsruimte in Bergen op Zoom. Bij overeenkomst d.d. 28 juli 2008 is als huurder in de plaats gekomen de commanditaire vennootschap Refill Team C.V. De huidige verhuurder van de bedrijfsruimte, X, stelt dat Refill Plus C.V. (deze heeft de activiteiten van Refill Team C.V. overgenomen) de huurpenningen sinds 2009 niet volledig heeft betaald. Z, de overige gedaagde, is in deze periode actief geweest als beherend vennoot van Refill Plus C.V. X stelt dat Z als beherend vennoot, naast Refill Plus C.V., hoofdelijk aansprakelijk kan worden gehouden voor de achterstallige huurpenningen. Z stelt zich op het standpunt dat hij als beherend vennoot alleen aansprakelijk is en kan zijn voor de betaling van de achterstallige huurpenningen voor die periode dat hij als beherend vennoot ingeschreven heeft gestaan in het handelsregister.

De rechtbank volgt Z hierin niet. Indien er ten minste twee beherende vennoten zijn, is de commanditaire vennootschap een variant van de vennootschap onder firma. Vast staat dat Z, naast een andere beherende vennoot, in de periode van 24 december 2008 tot en met 30 september 2010 is ingeschreven als beherend vennoot van Refill Plus C.V. Uit dien hoofde zijn beide beherende vennoten hoofdelijk verbonden voor de verbintenissen van de vennootschap. Uit het huurcontract blijkt dat de huurovereenkomst – in beginsel – liep tot en met 28 februari 2010. Na het verstrijken van deze datum is de overeenkomst voortgezet voor een aansluitende

periode van 5 jaar, derhalve tot en met 28 februari 2015. Voornoemde voortzetting van de overeenkomst heeft derhalve plaatsgevonden in de periode dat Z beherend vennoot was. Het uittreden van een beherend vennoot beëindigt niet de aansprakelijkheid van die vennoot voor de betaling van huurpenningen uit hoofde van een huurovereenkomst die de vennootschap voor dat uittreden is aangegaan of heeft voortgezet.

Bij de commanditaire vennootschap bekleedt de commanditaire vennoot een uitzonderlijke positie, maar dit geldt in die zin niet voor de beherend vennoten. Op grond van zijn inschrijving in het handelsregister als beherend vennoot van Refill Plus C.V., in samenhang met het vooroverwogene, is Z hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de huurpenningen voor de periode van 1 maart 2010 tot en met 28 februari 2015. De gevorderde huurachterstand is volgens de rechtbank toewijsbaar tot een bedrag van € 5.117,34. De rechter veroordeelt Refill Plus C.V. en Z hoofdelijk, en wel zo dat wanneer de een betaalt, de ander zal zijn bevrijd, om aan X een bedrag van € 5.117,34 aan achterstallige huurpenningen te betalen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 17-04-2013

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2013:BZ8479

Zaaknummer: 724270 CV 12-3893

Wetsartikelen: 18 WvK

RECHTSPRAAK

AABO c.s./ Feitelijk bestuurder T&K

Feitelijk bestuurder en Beklamel-norm

T&K Dakwerken B.V. ('T&K') is een bouwbedrijf. Het aandelenkapitaal in T&K is door Beheer B.V. verkocht en in eigendom overgedragen aan de besloten vennootschap B&S Ter Apel Holding B.V. Sinds 13 april 2006 is B&S Ter Apel Holding B.V. directeur en enig aandeelhouder van T&K. Directeur en enig aandeelhouder van B&S Ter Apel Holding is junior, zoon van X.

AABO c.s. hebben bouwmaterialen aan T&K verkocht en geleverd. T&K heeft de factuurbedragen niet aan AABO c.s. voldaan. AABO c.s. hebben X in zijn gestelde hoedanigheid van feitelijk bestuurder van T&K op grond van onrechtmatige daad (art. 6:162 BW) persoonlijk aansprakelijk gesteld voor de schade als gevolg van de niet-betaling van hun facturen door T&K.

Het gerechtshof stelt voorop dat T&K haar contractuele verplichting tot betaling aan AABO c.s. niet is nagekomen. De toerekenbare tekortkoming van T&K jegens AABO c.s. is daarmee gegeven. In deze zaak gaat het in essentie om de vraag of, gegeven die wanprestatie van T&K, X op grond van onrechtmatige daad aansprakelijk kan zijn als hij zich (als feitelijk bestuurder) intensief bezighoudt met de bedrijfsvoering en in feite de (volledige) zeggenschap heeft over de rechtspersoon. Bij de beoordeling van die vraag, geldt op grond van de hoofdregel van artikel 150 Rv als uitgangspunt dat op AABO c.s. de last rust haar stellingen op dit punt te bewijzen.

Het hof leidt uit de verklaringen van de getuigen voorshands af, dat X zich in ieder geval in 2008 en (deels) in 2009 zodanig intensief heeft beziggehouden met de bedrijfsvoering van T&K dat hij in die periode in belangrijke mate de zeggenschap over de vennootschap heeft gehad.

Het hof acht eveneens bewezen dat de bestellingen van bouwmaterialen bij AABO c.s. zijn gedaan door X die immers, zo blijkt uit de verklaringen, altijd de bestellingen tot levering van materialen deed, waaronder bij de verschillende vestigingen van AABO c.s.

X werpt tegen dat hij vanaf juni 2009 helemaal niet meer betrokken is geweest bij T&K. In dat

verband verwijst hij naar de medische informatie van Arboned en een brief van het Universitair Medisch Centrum Groningen, Keel-, Neus- en Oorheelkunde. Het hof leidt af dat bij X sprake is van medische problemen, die zijn belastbaarheid ten aanzien van arbeid verminderen, maar daaruit volgt geenszins dat X vanaf de zomermaanden van 2009 niet (langer) in staat was om als feitelijk bestuurder van T&K op te treden. Het hof begrijpt echter dat X aanbiedt om (aanvullend tegen)bewijs te leveren tegen hetgeen het hof voorshands bewezen heeft geacht, onder meer door het horen van junior, zijn echtgenote en C als getuigen. Het hof zal X tot het leveren van dat aanvullend tegenbewijs toelaten.

Resteert de vraag of X, indien hij als feitelijk bestuurder van T&K is opgetreden, als zodanig onrechtmatig heeft gehandeld jegens AABO c.s. Het hof oordeelt als volgt.

Het gaat in deze zaak om benadeling van vier schuldeisers – AABO c.s. – door een vennootschap – T&K – door het onbetaald en onverhaalbaar blijven van hun vorderingen. Ter zake van deze benadeling zal naast aansprakelijkheid van de vennootschap ook, afhankelijk van de omstandigheden van het concrete geval, grond zijn voor aansprakelijkheid van degene die als bestuurder (i) namens de vennootschap heeft gehandeld dan wel (ii) heeft bewerkstelligd of toegelaten dat de vennootschap haar wettelijke of contractuele verplichtingen niet nakomt. In beide gevallen mag in het algemeen alleen dan worden aangenomen dat de bestuurder jegens de schuldeiser van de vennootschap onrechtmatig heeft gehandeld waar hem, mede gelet op zijn verplichtingen tot een behoorlijke taakuitoefening als bedoeld in artikel 2:9 BW, een voldoende ernstig verwijt kan worden gemaakt. Voor de onder (i) bedoelde gevallen is in de rechtspraak de maatstaf aanvaard (de zogenaamde Beklamel-norm) dat persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder van de vennootschap kan worden aangenomen wanneer deze bij het namens de vennootschap aangaan van verbintenissen wist of redelijkerwijs behoorde te weten dat de vennootschap niet aan haar verplichtingen zou kunnen voldoen en geen verhaal zou bieden, behoudens door de bestuurder aan te voeren omstandigheden op grond waarvan de conclusie gerechtvaardigd is dat hem ter zake van de benadeling geen persoonlijk verwijt gemaakt kan worden (HR 8 december 2006, LJN AZo758, NJ 2006, 659). Op AABO c.s. rust de stelplicht en de bewijslast dat zich een aansprakelijkheid van X op grond van de Beklamel-norm voordoet.

Een leverancier, Bitasco in Groningen, heeft een uitleveringsstop jegens T&K afgekondigd in verband met de niet-betaling van een openstaande schuld van T&K, welke uitleveringsstop aan X is meegedeeld. T&K (in de persoon van X) is toen bij een andere leverancier, AABO c.s., bouwmaterialen gaan bestellen. Op grond daarvan acht het hof voorshands, behoudens aanvullend tegenbewijs door X, bewezen dat X vanaf juli 2009 wist althans redelijkerwijs behoorde te weten dat T&K (ook) haar betalingsverplichtingen tegenover AABO c.s. niet meer zou kunnen voldoen en geen verhaal zou bieden. Als T&K immers haar

betalingen wel had kunnen nakomen en verhaal zou hebben geboden zou zij, naar valt aan te nemen, haar schuld aan Bitasco hebben voldaan waardoor geen uitleveringsstop door Bitasco zou zijn afgekondigd en X geen bestellingen bij AABO c.s. had hoeven te plaatsen. De stelling van X dat hij daarvan in de zomer van 2009 geen weet had moet, gelet op zijn positie binnen de vennootschap, vooralsnog als niet geloofwaardig ter zijde worden geschoven. In dat verband verdient opmerking dat uit de getuigenverklaring van X zelf volgt dat zijn vrouw de administratie deed en dat hij zelf aangaf 'wat er betaald moest worden'.

Het hof zal X ook op dit punt tot het leveren van aanvullend tegenbewijs toelaten.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-04-2013

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2013:BZ8130

Zaaknummer: 200.103.872/01

Wetsartikelen: 2:9 BW en 6:162 BW

RECHTSPRAAK

CWN / X en Y

Uitleg huurovereenkomst. Onrechtmatig handelen van de bestuurder van de hurende vennootschap

Een gedeelte van het aan X en Y in (mede-)eigendom toebehorende pand ('het gehuurde') is verhuurd aan CWN. Bij brief heeft de gemeente Dordrecht aan X en Y een last onder dwangsom aangekondigd in verband met omzetting van het gehuurde van zelfstandige naar onzelfstandige woonruimte zonder vergunning.

X en Y vorderen dat bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, CWN en R (directeur van CWN) elk afzonderlijk te bevelen om binnen tien dagen na dit vonnis a) de omzetting van de tweede en derde verdieping van het gehuurde van zelfstandige woonruimte in onzelfstandige woonruimte ongedaan te maken en te houden; b) er voor zorg te dragen dat de tweede en derde verdieping van het gehuurde uitsluitend zal worden verhuurd aan en bewoond door personen die een duurzame gemeenschappelijke huishouding voeren; c) er voor zorg te dragen dat het aantal personen als bedoeld sub b) maximaal vier zal bedragen; d) er voor zorg te dragen dat het aantal personen dat staat ingeschreven in de G.B.A. op het adres van het pand, nooit meer is dan vier.

De rechtbank oordeelt als volgt. Gelet op de door de gemeente in gang gezette handavingsprocedure hebben X en Y voldoende spoedeisend belang bij hun vorderingen in dit kort geding. Partijen zijn het hier niet eens over de uitleg van de onderhuurbepalingen. Wat partijen zijn overeengekomen, kan niet enkel worden vastgesteld op grond van een (zuiver) taalkundige uitleg van de bewoordingen van de overeenkomst. Steeds komt het aan op de zin die partijen over en weer redelijkerwijs aan elkaars verklaringen en gedragingen mochten toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten.

CWN en R bestrijden het vorderingsrecht van X en Y en voeren daartoe aan dat zij geen partij bij de huurovereenkomst zijn, maar Beheer B.V. Aangezien de huurovereenkomst uitdrukkelijk X als zodanig vermeldt, is aannemelijk dat hij als de verhuurder en dus de contractuele wederpartij van CWN moet worden aangemerkt. De omstandigheid dat bij de

ondertekening is vermeld dat X namens beheer B.V. heeft getekend, doet daaraan onvoldoende af nu deze vennootschap in de huurovereenkomst als betaaladres wordt genoemd. Y is geen verhuurder, zodat haar geen vorderingsrechten uit hoofde van de huurovereenkomst toekomen. De vorderingen zijn echter niet alleen op de huurovereenkomst gebaseerd; jegens R zijn zij gebaseerd op onrechtmatig handelen jegens X en Y. Het beroep van CWN en R op niet-ontvankelijkheid van X en Y in hun vorderingen wordt derhalve verworpen.

Beide partijen zijn het er over eens dat het gehuurde uit de tweede en de derde verdieping bestaat en dat CWN deze etages aan maximaal vier personen mag onderverhuren. Dat deze vier personen een duurzame gemeenschappelijke huishouding moeten voeren, staat niet in de tekst van de extra bepalingen van de huurovereenkomst en dat volgt ook niet uit de term 'zelfstandige woonruimte'. Het is CWN die zelfstandige woonruimte huurt en zij mag dit onderverhuren aan meerdere personen. CWN mocht uit de extra clause begrijpen dat zij op haar beurt aan meerdere (maximaal vier) personen een kamer (dus onzelfstandige) woonruimte mag onderverhuren. CWN heeft niet moeten begrijpen dat CWN slechts mag onderverhuren aan (maximaal) vier personen die een gemeenschappelijke huishouding voeren en niet aan vier individuele onderhuurders (zoals bijvoorbeeld studenten). Dat X bij het aangaan van de huurovereenkomst heeft gezegd dat hij beslist geen kamerverhuur wenste, heeft CWN betwist en het is in tegenspraak met de schriftelijke overeenkomst. Te meer nu ter zitting is gebleken dat X ervaring heeft met het verhuren van woonruimte mocht van hem verwacht worden dat hij zijn bedoelingen duidelijker in de schriftelijke overeenkomst had weergegeven.

CWN is dus gerechtigd om aan maximaal vier personen een kamer in het gehuurde te verhuren. Dit betekent dat de vorderingen onder a) en b) zullen worden afgewezen.

Anders dan CWN kennelijk meent, is het niet toegestaan dat meer dan vier personen zich inschrijven op het adres van het gehuurde. X mag er op vertrouwen dat CWN er voor zorgt, dat er alleen personen op het adres van het gehuurde staan ingeschreven die er daadwerkelijk wonen. Dit volgt uit de omstandigheid dat de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens beoogt de inschrijving bij de GBA te doen overeenstemmen met de feitelijke situatie. CWN heeft daar tegenover geen feiten of omstandigheden gesteld die tot een ander oordeel zou moeten leiden. CWN voert aan dat zij niet weet wie zich op het adres van het gehuurde inschrijft. Uit de inhoud van de brief van de gemeente blijkt echter dat R aanwezig was toen een persoon zich bij de gemeente wilde inschrijven op dit adres op een moment dat er al twintig personen stonden ingeschreven. Voorts wijkt het gedeelte van de huurovereenkomst, dat CWN bij haar brief aan de gemeente heeft toegezonden als blijk van de toestemming van de verhuurder om bewoners op het adres te doen inschrijven, af van de

getekende huurovereenkomst en ontbreekt daarin de bepaling dat het gehuurde voor maximaal vier bewoners is. Een afdoende verklaring voor dit verschil, dat de indruk wekt dat het aantal bewoners in de huurovereenkomst niet is gelimiteerd, is niet door CWN gegeven zodat aannemelijk is dat sprake is van een vervalsing van de huurovereenkomst. Bovendien blijkt uit die brief dat CWN een derde, de zgn. hoofdbewoner, heeft gemachtigd om naar eigen inzicht bewoners op het adres in te schrijven en dat slechts 'enige malen' onbekende bewoners zich zonder toestemming van haar of die hoofdbewoner zouden hebben laten inschrijven. Hieruit blijkt voldoende dat CWN actief meewerkt aan de inschrijving van meer dan vier personen op het adres van het gehuurde, hetgeen contractueel niet is toegestaan gelet op vorenstaande. Hoewel CWN jegens X aansprakelijk is voor de gevolgen als de gemeente boetes oplegt, heeft X belang bij haar vorderingen die gericht zijn op nakoming van de overeenkomst.

R is geen partij bij de huurovereenkomst. Aan de vordering tegen hem leggen X en Y ten grondslag dat R onrechtmatig jegens hen heeft gehandeld en stellen zij daartoe onder meer dat hij persoonlijk er voor heeft gezorgd dat er meerdere personen op het adres van het gehuurde werden ingeschreven en onder meer aldus willens en wetens hun belangen, die hij zich had dienen aan te trekken, heeft geschonden. Uit hetgeen hiervoor is overwogen, volgt dat het hier primair om een (grove) schending van een contractuele verplichting van CWN gaat in plaats van een persoonlijk op R rustende zorgverplichting jegens X en Y, zoals zij stellen. Desalniettemin is aannemelijk dat R onrechtmatig jegens hen heeft gehandeld. Uit zijn persoonlijke betrokkenheid bij de inschrijvingen in het GBA en de vervalsing van het door hem aan de gemeente toegezonden gedeelte van de huurovereenkomst blijkt dat hem ter zake van de grove tekortkoming van CWN persoonlijk een ernstig verwijt treft. R is derhalve als bestuurder persoonlijk aansprakelijk voor de gevolgen van die toerekenbare tekortkoming van CWN en is uit dien hoofde persoonlijk gehouden om al datgene te doen wat van hem kan worden gevergd om die gevolgen ongedaan te maken. Dit geldt ook ten opzichte van Y, nu zij door dit alles als mede-eigenaar boetes opgelegd krijgt en derhalve recht op en belang bij de ongedaanmaking heeft.

Op grond van het vorenstaande zullen de vorderingen onder c) en d) worden toegewezen, onder matiging van de gevorderde dwangsom als na te melden.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 11-04-2013

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2013:BZ8352

Zaaknummer: C/10/419632 / KG 13-197

Wetsartikelen: 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Rabobank / X

De hoofdschuldenaar in casu is een vennootschap die na het opheffen van haar faillissement niet meer bestaat. De vraag die speelt, is of een vordering op een niet meer bestaande rechtspersoon verjaart. Het antwoord op deze vraag moet ontkennend zijn, de periode tussen het hebben opgehouden te bestaan en het herleven van de rechtspersoon levert een verlengingsgrond op (terwijl de mogelijkheid tot herleven van de rechtspersoon niet in de tijd is beperkt)

De Rabobank (hierna: bank) heeft met Horeca Concept Building B.V. (hierna: de vennootschap) een financieringsovereenkomst gesloten, waarvoor X zich voor een maximum van € 100.000 borg heeft gesteld. De vennootschap is op 6 april 2005 failliet gegaan. Op 2 maart 2006 is dit faillissement bij gebrek aan baten opgeheven, waardoor de vennootschap heeft opgehouden te bestaan. De bank wendt zich tot X voor de schulden van de vennootschap nu X zich als borg hieraan heeft verbonden. De bank vordert veroordeling van X tot betaling van € 101.782,46. X stelt zich op het standpunt dat – gelet op het bepaalde in artikel 7:853 BW – de vordering van de bank op hem teniet is gegaan door verjaring van de vordering.

De rechtbank overweegt over dit verjaringsberoep als volgt. Als uitgangspunt voor de aanvang van een verjaringstermijn heeft te gelden dat wanneer de wet niet anders bepaalt, die termijn begint te lopen op het moment dat de vordering opeisbaar is geworden (art. 3:313 BW). Die situatie doet zich in beginsel steeds voor in het geval van een faillissement. De vordering verjaart na verloop van vijf jaar, tenzij de verjaring wordt gestuit of er sprake is van een (wettelijke) verlengingsgrond (vgl. art. 3:320 BW, art. 36 Fw). Door stuiting van de verjaring begint een nieuwe verjaringstermijn te lopen, terwijl tijdens het bestaan van een verlengingsgrond de verjaringstermijn doorloopt.

In het onderhavige geval heeft de bank een vorderingsrecht op een hoofdschuldenaar die niet meer bestaat, maar waarvoor – tot in lengte van jaren – de mogelijkheid bestaat dat zij herleeft (zie art. 2:23c lid 2 BW). De slotsom is dat de vordering op de hoofdschuldenaar (nog) niet is verjaard. De enkele omstandigheid dat er op dit moment geen concrete vooruitzichten zijn dat

de vereffening daadwerkelijk heropend zal worden, brengt daarin geen verandering. Nu de vordering van de bank op de hoofdschuldenaar niet is verjaard, brengt dat met zich dat de vordering van de bank op de borg ook niet teniet is gegaan.

Dan is de vraag aan de orde of de vordering van de bank op X (als borg) is verjaard. Ingevolge artikel 3:317 lid 1 BW wordt de verjaring van een rechtsvordering tot nakoming van een verbintenis gestuit door een schriftelijke aanmaning of door een schriftelijke mededeling waarin de schuldeiser zich ondubbelzinnig zijn recht op nakoming voorbehoudt. X betwist echter dat hij een brief van de bank heeft ontvangen. Op grond van artikel 150 Rv rust op de bank de bewijslast van de ontvangst van die brief door X. De zaak zal naar de rol worden verwezen om de bank in de gelegenheid te stellen bij akte aan te geven of en zo ja, hoe zij het bewijs op dit punt wil leveren. De rechtbank houdt iedere verdere beslissing aan.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 10-04-2013

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ8897

Zaaknummer: 433603/ HA ZA 12-1475

Wetsartikelen: 2:23c lid 2 BW, 3:313 BW, 3:320 BW, 3:37 lid 3 BW, 36 Fw, 7:853 BW en 150 Rv

RECHTSPRAAK

Nacoquodoca c.s./X c.s.

Zelfstandige vordering van aandeelhouders van een kopende vennootschap op de verkoper. ABP/Poot-criteria: in het onderhavige geschil is niet gesteld en bewezen dat de verkoper een specifieke zorgvuldigheidsnorm jegens de aandeelhouders van de kopende vennootschap heeft geschonden. De vordering van de aandeelhouders kan daarom niet worden toegewezen. Overigens zou de vordering ook niet kunnen worden toegewezen als er wel een specifieke norm zou zijn geschonden, omdat de aandeelhouder niet-tijdig hebben geklaagd

Bij overeenkomst van 24 december 2007 heeft Pecuniamos B.V. (later geheten Inteco Capital B.V.) voor een bedrag van € 4.000.000 1,7 miljoen aandelen in EWT Holdings N.V. – enig aandeelhouder in EWT – gekocht van X B.V. Nacoquodoca c.s. zijn ieder voor gelijke delen aandeelhouder in Inteco Capital B.V. In de eerste jaren na de aandelenkoop lijdt EWT grote verliezen.

De vordering van Nacoquodoca c.s. komt erop neer dat zij door X c.s. onder valse voorwendselen en op basis van door X c.s. gegeven volstrekt onjuiste informatie zijn bewogen tot het doen van een investering van € 4.000.000 in EWT, hetgeen een onrechtmatige daad van X c.s. jegens Nacoquodoca c.s. oplevert. Nacoquodoca c.s. stelt de investering nooit te hebben gedaan indien zij over de juiste informatie had beschikt. Nacoquodoca stelt dat haar investering waardeloos is en dat haar schade bestaat uit de door hen gedane investering.

X c.s. stellen, onder verwijzing naar het arrest ABP/Poot, NJ 1995, 288, dat Nacoquodoca als aandeelhouders van Inteco Capital B.V. geen eigen vordering jegens X c.s. hebben.

De rechtbank heeft dit verweer niet behandeld.

Het gerechtshof overweegt dat het op de weg van Pecuniamos als de benadeelde koper ligt om desgewenst actie terzake tegen de verkoper te ondernemen. Voor zover Nacoquodoca c.s. zelf schade hebben geleden – te weten de waardevermindering van hun aandelen in Inteco Capital

B.V. – , dan had het op hun weg gelegen om te stellen en te bewijzen dat X c.s. ten opzichte van hen als aandeelhouders van Pecuniamos een specifieke zorgvuldigheidsnorm hebben geschonden. De vordering wordt hierom afgewezen.

Het gerechtshof overweegt verder, veronderstellenderwijs aangenomen dat aan Nacoquodoca als aandeelhouders van Pecuniamos wel een zelfstandige vordering zou toekomen, dat zij niet binnen bekwame tijd de verkoper van het gebrek, dan wel van zijn als een onrechtmatige daad aangemerkt tekortkomen in zijn informatieplicht in kennis hebben gesteld, hetgeen eveneens meebrengt dat de door hen ingestelde vordering moet worden afgewezen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 26-02-2013

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2013:BZ8571

Zaaknummer: 200.093.762/01

Wetsartikelen: 6:162 BW, 6:89 BW en 7:23 lid 1 BW

RECHTSPRAAK

GMAC Nederland

Tekortkoming in nakoming verplichtingen financiering autoleaseportefeuille; bestuurdersaansprakelijkheid; garanties; borgtocht

A is actief geweest op het gebied van lease van motorvoertuigen. GMAC heeft de autoleaseportefeuille van A gefinancierd. GMAC en A hebben daartoe per voertuig een financieringsovereenkomst gesloten. A heeft de door haar met financiering van GMAC gekochte voertuigen aan GMAC verpand, alsook de vorderingen van A op haar lessees. In augustus 2008 hebben GMAC en A een lease-financieringsovereenkomst gesloten. GMAC, D (door statutair bestuurder F) en E sluiten daarnaast een garantievermogenovereenkomst waarin onder meer is bepaald dat GMAC de financieringsfaciliteiten aan A zal continueren onder de voorwaarde dat de financiële positie van D is gewaarborgd en dat D en E bereid zijn waarborgen te geven. In februari 2008 hebben A, B, C en D zich jegens GMAC borg gesteld. A gaat failliet. GMAC vordert van B t/m F hoofdelijke veroordeling tot betaling van de hoofdsom.

De rechtbank overweegt met betrekking tot de bestuurdersaansprakelijkheid van F als volgt. Om een bestuurder van een vennootschap aansprakelijk te houden jegens een contractuele wederpartij van de vennootschap, is in de eerste plaats noodzakelijk dat aan de bestuurder ter zake van de aan de vennootschap verweten gedraging persoonlijk een ernstig verwijt kan worden gemaakt. GMAC heeft echter niet gesteld welk ernstig verwijt F treft. Nog daargelaten of inderdaad sprake is geweest van verhaalsonttrekking door D, heeft GMAC niet gesteld hoe en in welke mate F daar concreet toe zou hebben bijgedragen. De enkele stelling dat F op enig moment statutair bestuurder van D is geweest is onvoldoende om de conclusie te trekken dat hij heeft meegewerkt aan (de gestelde) verhaalsonttrekking, laat staan dat hem daarvan een ernstig persoonlijk verwijt kan worden gemaakt. Hierbij kan in het midden blijven of F in de betreffende periode statutair bestuurder van D was, omdat, ook als daar van uitgaan zou worden, deze enkele omstandigheid onvoldoende is voor het aannemen van bestuurdersaansprakelijkheid. De vordering jegens F zal dan ook worden afgewezen. Uit het voorgaande volgt dat B, C, D en E jegens GMAC aansprakelijk zijn voor hetgeen GMAC van A

te vorderen heeft. Ieder van hen is voor het geheel daarvan aansprakelijk, zodat zij ingevolge artikel 6:6 BW hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de voldoening van deze vordering.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 30-11-2011

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2011:BZ8327

Zaaknummer: 463315 / HA ZA 10-2085

Wetsartikelen: 6:162 BW en 107 Rv